

Rooseveltstraat 18-X  
2321 BM Leiden

Postbus 1324  
2302 BH Leiden

Tel. 071- 523 55 88  
Fax 084- 832 23 87

E-mail: [info@apek.nl](mailto:info@apek.nl)

ABN AMRO Bank:  
NL30 ABNA 0601 3549 15  
BIC: ABNANL2A

BTW: NL 800147704B01

KvK: 28055016

# APEK

Stichting Vrienden van de Leidse Hortus  
t.a.v. de heer A.D.M. van Zijp  
Rapenburg 73  
2311 GJ LEIDEN

## Jaarrekening 2021

<b>INHOUDSOPGAVE</b>		<b>Pagina</b>
<b>1.</b>	<b>Rapport</b>	
1.1	Opdrachtbevestiging	3
1.2	Financiële positie	4
<b>2.</b>	<b>Bestuursverslag</b>	
2.1	Bestuursverslag 2021 Stichting Vrienden van de Leidse Hortus	6
<b>3.</b>	<b>Jaarrekening</b>	
3.1	Balans per 31 december 2021	9
3.2	Staat van baten en lasten over 2021	11
3.3	Toelichting op de balans	12
3.4	Toelichting op de staat van baten en lasten	15

## 1. RAPPORT

Rooseveltstraat 18-X  
2321 BM Leiden

Postbus 1324  
2302 BH Leiden

Tel. 071- 523 55 88  
Fax 084- 832 23 87

E-mail: [info@apek.nl](mailto:info@apek.nl)

ABN AMRO Bank:  
NL30 ABNA 0601 3549 15  
BIC: ABNANL2A

BTW: NL 800147704B01

KvK: 28055016

# APEK

Stichting Vrienden van de Leidse Hortus  
t.a.v. de heer A.D.M. van Zijp  
Rapenburg 73  
2311 GJ LEIDEN

Leiden, 23 mei 2022

Geacht bestuur,

Hiermede brengen wij u verslag uit van onze werkzaamheden omtrent de jaarrekening 2021 van uw stichting.

De balans per 31 december 2021, de staat van baten en lasten over 2021 en de toelichting, welke tezamen de jaarrekening 2021 vormen, alsmede de overige gegevens zijn in dit rapport opgenomen.

## 1.1 Opdrachtbevestiging

### Opdracht

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Vrienden van de Leidse Hortus te Leiden samengesteld. De jaarrekening is opgesteld op basis van de door het bestuur van de stichting verstrekte gegevens.

### Werkzaamheden

De werkzaamheden die wij in het kader van onze samenstellingsopdracht hebben uitgevoerd bestonden in hoofdzaak uit het verzamelen, het verwerken, het rubriceren en het samenvatten van financiële gegevens. Daarnaast hebben wij de aanvaardbaarheid van de bij het samenstellen van de jaarrekening toegepaste grondslagen op basis van de door de stichting verstrekte gegevens geëvalueerd.

### Bevestiging

Op basis van de ons verstrekte gegevens hebben wij de jaarrekening samengesteld onder toepassing van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Wij vertrouwen hiermee aan uw opdracht te hebben voldaan. Tot het geven van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,  
APEK Administraties

A.P. van der Vliet

# Stichting Vrienden van de Leidse Hortus te Leiden

## 1.2 Financiële positie

Ter analyse van de financiële positie van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
<b>Op korte termijn beschikbaar:</b>				
Vorderingen	2.338		3.720	
Effecten	4.046.524		2.017.191	
Liquide middelen	<u>1.572.519</u>		<u>3.651.315</u>	
Liquiditeitssaldo		5.621.381		5.672.226
Af: kortlopende schulden		<u>19.995</u>		<u>42.181</u>
Werkkapitaal		5.601.386		5.630.045
<b>Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen</b>		<u>5.601.386</u>		<u>5.630.045</u>
<b>Deze financiering vond plaats met:</b>				
Eigen vermogen		<u>5.601.386</u>		<u>5.630.045</u>
		<u>5.601.386</u>		<u>5.630.045</u>

Blijkens deze opstelling is het werkkapitaal per 31 december 2021 ten opzichte van 31 december 2020 gedaald met € 28.659.

## **2. BESTUURSVERSLAG**

## 2.1 Bestuursverslag 2021 Stichting Vrienden van de Leidse Hortus

De Stichting Vrienden van de Leidse Hortus (opgericht 2009) ondersteunt de Hortus in het mogelijk maken van activiteiten die gericht zijn op het publiek. Voorts ondersteunt de stichting de Hortus in algemene zaken die betrekking hebben op de continuïteit van de botanische tuin als waardevol erfgoed. De stichting doet dit via inzet van personen, donateurs en vrijwilligers, maar ook via besteding van gelden die bijeen worden gebracht door Vrienden/donateurs, adoptanten en via giften van personen/instellingen. De Stichting beoogt daarnaast voor Vrienden van de Hortus en het publiek activiteiten te organiseren en informatie te verstrekken over zaken die liggen op het terrein van botanie, biodiversiteit en cultuurhistorie. Vrienden/adoptanten ontvangen een toegangspas voor (onbeperkt) bezoek aan de Hortus.

De stichting wordt bestuurd door een bestuur bestaande uit zes leden. Voorzitter is de heer John van Ruiten, 1ste penningmeester de heer Ton van Zijp, 2e penningmeester de heer Gerbrand van den Ban, 1e secretaris mevrouw Mia Hopperus Buma, 2e secretaris mevrouw Adri Mulder en PR/communicatie mevrouw Annette Los. Het bestuur is in het verslagjaar versterkt met twee nieuwe leden. De heer Dirk Ligtenberg nam afscheid. De stichting heeft geen personen in dienst en de bestuursleden verrichten hun activiteiten onbezoldigd.

Het verslagjaar 2021 stond opnieuw in het teken van "omgaan met consequenties van corona". De Hortus was gedwongen enkele malen de toegangspoorten te sluiten. Bijeenkomsten en de jaartentoonstelling werden geannuleerd. De stichting leverde een bijdrage om het negatieve (financiële) resultaat dat door deze gedwongen sluiting werd veroorzaakt, op te vangen. In 2020 werd door het bestuur besloten een toezegging te doen om ter dekking van verliezen ten gevolge van corona voor 2020 en 2021 in totaal een bijdrage van € 125.000 beschikbaar te stellen, waarvan € 75.000 in 2020 en € 50.000 in 2021.

In het verslagjaar werd een samenwerking gestart met de Clusiusstichting. Gezamenlijk werden twee lezingen georganiseerd. Bedoeling is jaarlijks twee à drie lezingen over een botanisch onderwerp te organiseren. De Stichting Vrienden van de Leidse Hortus neemt de organisatiekosten voor haar rekening.

Door het bestuur werd een aantal online bijeenkomsten georganiseerd, met name de Winterlezing, adoptantenbijeenkomst (hybride) en de Vriendendag. Dit verliep in het algemeen erg succesvol en goede reacties werden ontvangen. De hybride vorm (combinatie fysiek en online) zal ook na het coronatijdperk worden voortgezet.

In januari 2021 werd in samenwerking met de Hortus een project "Vrienden belangrijk" afgerond. Het project had als doel om de ondersteuning (administratief/organisatorisch/financieel) van Vriendenactiviteiten door medewerkers van het bedrijf Hortus te verbeteren en ook de geautomatiseerde verwerking van administratieve zaken, waaronder aangaan vriendenlidmaatschappen en entreepassen, mogelijk te maken. In het project werd daarnaast een vernieuwde opbouw van diverse vriendschapsvormen, adoptieregeling en bijbehorende donatiebedragen opgezet, die in 2021 zijn geïntroduceerd. De introductie zorgde er ook voor dat het vriendenbestand werd "opgeschoond". Niet-betalers werd aangegeven (voor velen ook na nabellen) dat het achterwege blijven van een donatie er toe ging leiden dat men als Vriend uit het register werd geschrapt.

In 2020 besloot het bestuur het vermogen van het Carla van Steijnfonds (circa € 5,5 miljoen) onder te brengen bij een vermogensbeheerder. Op basis van het beleggingsstatuut zijn toen selectiecriteria geformuleerd, waarbij aan duurzaam beleggen zwaar gewicht werd toegekend. Aan de hand daarvan is een aantal potentiële vermogensbeheerders uitgenodigd om een voorstel uit te brengen. Uitkomst van het selectieproces is dat het vermogen in beheer is ondergebracht bij Van Lanschot Kempen. Het beleggingscomité, bestaande uit twee bestuursleden en een externe adviseur, onderhoudt de contacten met Van Lanschot Kempen en legt één keer per jaar verantwoording af aan het voltallig bestuur. In 2021 zijn alle gelden conform het beleggingsstatuut belegd.

In 2021 werd in totaal een bedrag van ruim € 500.000 onttrokken aan het Carla van Steijn fonds en besteed aan:

- Een bankenplan (vernieuwing/uitbreiding) (€ 25.000)
- Verbetering vijver, beregening en verlichting paden (€ 275.000)
- Veiligheid gebied rond de Sterrewacht (€ 10.000)
- Bijdrage citizen science-project stoeplantjes (€ 28.000)
- Relatiebeheer (€ 40.000)
- Diverse educatie activiteiten, zoals lesmateriaal en programma i.s.m. Technolab (€ 42.000)
- Diverse bestratingen (€ 30.000)
- Bijdrage dekking tekorten t.g.v. corona (€ 50.000)

## 2.1 Bestuursverslag 2021 Stichting Vrienden van de Leidse Hortus

Door donateurs en adoptanten is in 2021 een bedrag aan de Vrienden gedoneerd van in totaal € 113.540. Daarnaast werden subsidies ontvangen van het Prins Bernhard Cultuurfonds (€ 15.000 voor het project vijverrestauratie) en van de Stichting VSB Fonds (€ 53.870 tbv groen vakmanschap , 2e entree en uitbreiding entreegebied).

Vanuit de donaties en adoptantenbijdragen werd o.a. bekostigd:

- Jaarentreekaarten om de Hortus te bezoeken (€ 19.176)
- Bomenonderhoud (€ 20.000)
- Uitgave Magazine Hortus Leiden (€ 12.175)
- Kosten vriendendagen/adoptantenbijeenkomsten met name online (€ 4209)
- Jaartheme /events (€ 27.000)
- Aanschaf materiaal (in relatie tot themajaar) (€ 10.000)

In 2021 waren de door de stichting beheerde "reguliere" gelden op rekeningen bij Rabobank en ING Bank ondergebracht.

De continuïteit van de baten uit donaties en adoptantenbijdragen is groot en mag stabiel tot licht groeiend genoemd worden.

Met de directie van de Hortus vindt tenminste vier maal per jaar overleg plaats over voortgang van de activiteiten en bespreking van de ontwikkelingen. In het najaar wordt gesproken over de bijdragen die aan de Hortus in het komende kalenderjaar kunnen worden verstrekt. Voor 2022 werden activiteiten en projecten overeengekomen met een omvang van € 109.000 te voldoen uit het saldo baten en lasten "regulier" en daarnaast een bijdrage van € 330.000 te voldoen uit het Carla van Steijn fonds. Met name zullen daaruit gefinancierd worden het renovatieproject varentuin/beekloop, themajaar "Planten onder de loep", lesprogramma Technolab, verbeteringsproject vijver en beregening, bestrating/rolstoeltoegankelijkheid verbeteren, educatieactiviteiten, citizen science-project/PhD financiering, start uitvoering relatiebeheer en voorbereiding "Rondje Sterrewacht". Daarnaast is een bijdrage van € 50.000 toegezegd aan het project Hidden Biodiversity, mocht dat inderdaad doorgaan (en door NVWAO worden gefinancierd).

Namens het bestuur,

Leiden, 23 mei 2022

John van Ruiten (voorzitter)

### **3. JAARREKENING**



# Stichting Vrienden van de Leidse Hortus te Leiden

## 3.1 Balans per 31 december 2021

(Voor resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
<b>Viottende activa</b>				
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	2.021		3.720	
Overige vorderingen	<u>317</u>		<u>-</u>	
		2.338		3.720
<i>Effecten</i>		4.046.524		2.017.191
<i>Liquide middelen</i>		1.572.519		3.651.315
<b>Totaal activazijde</b>		<u><u>5.621.381</u></u>		<u><u>5.672.226</u></u>

# Stichting Vrienden van de Leidse Hortus te Leiden

## 3.1 Balans per 31 december 2021

(Voor resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
<b>Eigen vermogen</b>				
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Stichtingskapitaal	1.000		1.000	
Bestemmingsreserves	<u>114.787</u>		<u>119.317</u>	
		115.787		120.317
Bestemmingsfondsen	<u>5.485.599</u>		<u>5.509.728</u>	
		5.485.599		5.509.728
<b>Kortlopende schulden</b>				
Crediteuren	7.395		22.205	
Overige schulden	<u>12.600</u>		<u>19.976</u>	
		19.995		42.181
<b>Totaal passivazijde</b>		<u><u>5.621.381</u></u>		<u><u>5.672.226</u></u>

3.2 Staat van baten en lasten over 2021

	2021	Begroting 2021	2020
	€	€	€
Ontvangen bijdragen adoptanten en vrienden	113.540	94.500	110.092
Baten geoormerkt	77.178	-	48.926
<b>Baten</b>	<b>190.718</b>	<b>94.500</b>	<b>159.018</b>
Verstreckte bijdragen algemeen	88.046	20.000	17.560
Verstreckte subsidies activiteiten Hortus	72.000	72.000	66.452
Collectie / Tuinontwikkeling	315.000	315.000	34.000
Wetenschap	28.000	28.000	22.000
Publiek & Outreach	157.000	157.000	150.128
<b>Activiteitenlasten</b>	<b>660.046</b>	<b>592.000</b>	<b>290.140</b>
<b>Bruto exploitatieresultaat</b>	<b>-469.328</b>	<b>-497.500</b>	<b>-131.122</b>
Kosten activiteiten adoptanten en vrienden	16.751	15.250	15.320
Kantoorkosten	14.981	14.000	2.541
Algemene kosten	4.765	4.250	3.821
<b>Beheerslasten</b>	<b>36.497</b>	<b>33.500</b>	<b>21.682</b>
<b>Exploitatieresultaat</b>	<b>-505.825</b>	<b>-531.000</b>	<b>-152.804</b>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	-	-	15
Rentelasten en soortgelijke kosten	-4.134	-2.000	-3.700
<b>Som der financiële baten en lasten</b>	<b>-4.134</b>	<b>-2.000</b>	<b>-3.685</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-509.959</b>	<b>-533.000</b>	<b>-156.489</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-509.959</b>	<b>-533.000</b>	<b>-156.489</b>
Bestemming resultaat:			
Bestemmingsreserve continuïteit	-4.530	-21.000	-1.787
Bestemmingsfonds Carla van Steijn	-505.429	-512.000	-157.202
Bestemmingsfonds Restauratie zonnewijzer	-	-	2.500
	<b>-509.959</b>	<b>-533.000</b>	<b>-156.489</b>

### 3.3 Toelichting op de balans

#### ACTIVA

#### VLOTTENDE ACTIVA

#### Vorderingen

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<b>Debiteuren</b>		
Vorderingen op korte termijn	<u>2.021</u>	<u>3.720</u>
<b>Specificatie vorderingen op korte termijn:</b>		
Afrekening entreebalie Leidse Hortus	1.823	7.100
Rente spaarrekening Rabobank	-	124
Rente spaarrekening ING	-	114
Boekjes Art Vogel	-	500
Afrekening Curo Paymentrs	198	-
Zomertentoonstelling "Beter met Planten"	-	15.000
	<u>2.021</u>	<u>22.838</u>
	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<b>Overige vorderingen</b>		
Vooruitbetaalde kosten	<u>317</u>	<u>-</u>
	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<b>Effecten</b>		
NL12 FVLB 7000 7072 75 Waarde beleggingen	<u>4.046.524</u>	<u>2.017.191</u>
	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<b>Liquide middelen</b>		
NL68 INGB 0003 9138 13	78.451	408.632
NL26 RABO 0138 4144 16	108.258	204.125
NL12 FVLB 7000 7072 75	68.901	19.421
NL35 FVLB 0228 0086 54	1	1
NL68 INGB 0003 9138 13 Spaarrekening	99.071	249.374
NL40 RABO 3490 5175 63 Doelreserveren	249.000	1.770.000
NL33 RABO 1094 6128 39 Bonusrekening	268.837	999.762
NL44 FVLB 2017 0592 26	700.000	-
	<u>1.572.519</u>	<u>3.651.315</u>

### 3.3 Toelichting op de balans

#### PASSIVA

#### EIGEN VERMOGEN

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
<b>Stichtingskapitaal</b>		
Stand per 31 december	<u>1.000</u>	<u>1.000</u>
	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<b>Bestemmingsreserves</b>		
Continuïteit	<u>114.787</u>	<u>119.317</u>
	<u>2021</u>	<u>2020</u>
	€	€
<i>Continuïteit</i>		
Stand per 1 januari	119.317	121.104
Bestemming resultaat boekjaar	-4.530	-1.787
Stand per 31 december	<u>114.787</u>	<u>119.317</u>
	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<b>Bestemmingsfondsen</b>		
Carla van Steijn Fonds	5.483.099	5.507.228
Restauratie zonnewijzer	<u>2.500</u>	<u>2.500</u>
	<u>5.485.599</u>	<u>5.509.728</u>

### 3.3 Toelichting op de balans

	2021	2020
	€	€
<i>Carla van Steijn Fonds</i>		
Stand per 1 januari	5.507.228	5.664.430
Bestemming resultaat boekjaar	-505.429	-206.128
Ontvangen in 2020	-	12.314
Mutaties waardering effecten	486.729	36.612
Beheersvergoeding portefeuille	-13.737	-
Ontvangen dividenden	8.308	-
Stand per 31 december	<u>5.483.099</u>	<u>5.507.228</u>

#### Specificatie uitgaven Carla van Steijn Fonds:

Collectie / Tuinontwikkelingen	315.000	34.000
Wetenschap	28.000	22.000
Publiek & Outreach	157.000	150.128
	<u>500.000</u>	<u>206.128</u>

	2021	2020
	€	€
<i>Restauratie zonnewijzer</i>		
Stand per 1 januari	2.500	-
Ontvangen in het boekjaar	-	2.500
Stand per 31 december	<u>2.500</u>	<u>2.500</u>

#### KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
<b>Schulden op korte termijn</b>		
Crediteuren	<u>7.395</u>	<u>22.205</u>

#### Specificatie schulden op korte termijn:

Beheervergoeding 4e kwartaal 2021	3.709	-
Rabobank kosten 4e kwartaal 2021 respectievelijk 2020	15	15
ING bank kosten 4e kwartaal 2021 respectievelijk 2020	14	15
Kosten APEK Administraties	1.815	1.815
Universiteit Leiden / Entreegelden	-	17.560
Kosten HBK	750	-
Rentelasten Rabobank 2021	1.085	2.515
Rentelasten ING 2021	7	105
Diverse algemene kosten	-	180
	<u>7.395</u>	<u>22.205</u>

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
<b>Overige schulden</b>		
Vooruitontvangen bijdragen	12.600	14.830
Curo Payments	-	4.396
Administratiekosten	-	750
	<u>12.600</u>	<u>19.976</u>

3.4 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2021	Begroting 2021	2020
	€	€	€
<b>Baten</b>			
Bijdrage vrienden / adoptanten (rechtstreeks)	62.912	44.500	87.592
Vrienden/adoptanten Curo	50.628	50.000	-
B.Lodder/restauratie zonnewijz	-	-	2.500
Overige bijdragen	-	-	20.000
	<u>113.540</u>	<u>94.500</u>	<u>110.092</u>
<b>Baten geormerkt</b>			
Carla van Steijn Fonds	-	-	12.314
Prins Bernhard Cultuurfonds (Restauratie vijver)	15.000	-	-
Stichting VSB Fonds (Jaartentoonstelling 2021)	53.870	-	-
Baten en lasten beleggingen	8.308	-	36.612
	<u>77.178</u>	<u>-</u>	<u>48.926</u>
<b>Verstreckte bijdragen algemeen</b>			
Jaarkaartafracht	19.176	20.000	17.560
Prins Bernhard Cultuurfonds (Restauratie vijver)	15.000	-	-
Stichting VSB Fonds (Jaartentoonstelling 2021)	53.870	-	-
	<u>88.046</u>	<u>20.000</u>	<u>17.560</u>
<b>Verstreckte subsidies activiteiten Hortus</b>			
Activiteiten Hortus	52.000	52.000	42.000
Bomenonderhoud	20.000	20.000	20.000
Heinrich Witte project	-	-	1.733
Project Art Vogel / boekjes	-	-	500
Renovatie pergola	-	-	2.219
	<u>72.000</u>	<u>72.000</u>	<u>66.452</u>
<b>Collectie / Tuinontwikkelingen</b>			
Columbus tot Mayflower collect	-	-	9.000
Vijver vernieuwen + verbeteren	-	-	9.000
Berekening tuin icm publiek	-	-	6.000
Verkenning gebied Sterrewacht	10.000	10.000	10.000
Vijver vernieuwen + berekening tuin	275.000	275.000	-
Diverse bestratingen	30.000	30.000	-
	<u>315.000</u>	<u>315.000</u>	<u>34.000</u>
<b>Wetenschap</b>			
Cofinancieringonderzoeker Citizen Science project	<u>28.000</u>	<u>28.000</u>	<u>22.000</u>

3.4 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2021	Begroting 2021	2020
	€	€	€
<b>Publiek &amp; Outreach</b>			
Lesprogramma's MBO, VO, PO (me	17.000	17.000	17.000
Programma "naar buiten"	-	-	13.000
Stoepplantjes project	-	-	3.000
Educatiemateriaal	25.000	25.000	8.000
Activiteiten Citizen Science	-	-	4.000
Project "Vrienden belangrijk" / Relatiebeheer	40.000	40.000	23.128
Verlichting paden	-	-	6.000
Banken / rustlocaties	25.000	25.000	1.000
Bijdragen Corona kosten Hortus	50.000	50.000	75.000
	<u>157.000</u>	<u>157.000</u>	<u>150.128</u>
<b>Kosten activiteiten adoptanten en vrienden</b>			
Kosten vrienden en adoptantendagen	4.210	3.000	1.923
Representatiekosten	365	250	136
Kosten Hortus magazine	12.176	12.000	13.261
	<u>16.751</u>	<u>15.250</u>	<u>15.320</u>
<b>Kantoorkosten</b>			
Drukwerk	-	750	960
Portokosten	343	750	929
Bankkosten	409	500	463
Incassokosten Curo payments	492	-	-
Kosten beleggingen	13.737	12.000	189
	<u>14.981</u>	<u>14.000</u>	<u>2.541</u>
<b>Algemene kosten</b>			
Administratiekosten	2.565	3.250	2.796
Bestuurskosten	577	500	-
Diverse kosten	-	-	1.025
Periodieke lasten	1.122	500	-
Kosten/baten voorgaande jaren	501	-	-
	<u>4.765</u>	<u>4.250</u>	<u>3.821</u>
<b>Financiële baten en lasten</b>			
<b>Rentebaten en soortgelijke opbrengsten</b>			
Rente banken	-	-	15
<b>Rentelasten en soortgelijke kosten</b>			
Rentelast rekening courant banken	4.134	2.000	3.700